

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНИЙ МЕДІАТЕКСТ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 061 ЖУРНАЛІСТИКА ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

METHODOLOGY OF TEACHING THE SUBJECT "MODERN MEDIA TEXT" TO STUDENTS OF 061 SPECIALTY JOURNALISM IN THE INSTITUTIONS OF PROFESSIONAL PRE-HIGHER EDUCATION

У статті на основі методів аналізу й педагогічного спостереження окреслено особливості викладання дисципліни «Сучасний медіатекст» для студентів спеціальності 061 «Журналістика» (галузь знань 06 Журналістика) закладу фахової передвищої освіти. Мета курсу «Сучасний медіатекст» полягає у формуванні в здобувачів розуміння принципів створення та споживання медійного тексту і розвиткові вміння застосовувати їх свідомо.

Провідними завданнями аналізованого курсу є формування розуміння студентами суті та особливостей роботи з медіатекстом; ознайомлення студентів з етичними засадами створення медіатексту; поглиблення знань студентів про принципи впливу медіатексту.

Обґрунтовано, що дисципліна «Сучасний медіатекст» є базовим освітнім компонентом із обов'язкової частини професійної підготовки здобувача галузі знань 06 Журналістика спеціальності 061 «Журналістика» закладу фахової передвищої освіти.

Зауважено, що знання отримані під час вивчення навчального курсу «Сучасний медіатекст» є основою для вивчення таких дисциплін, як: «Технології», «Громадянська освіта» (цикл дисциплін базової підготовки); «Редагування різних видів літератури» (цикл дисциплін професійної підготовки) та інші.

Робоча навчальна програма розрахована на здобувачів, які навчаються за освітньо-професійною програмою підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності 061 «Журналістика» закладу фахової передвищої освіти. Програма орієнтована на особистісний та професійний ріст майбутніх фахівців із журналістики.

Підкреслено, що програма побудована за вимогами до освітнього процесу закладів фахової передвищої освіти України.

Професійна підготовка майбутніх фахівців із журналістики повинна враховувати тенденцію до постійного розширення спектру питань сфери журналістики, особливо в умовах сьогодення. Зважаючи на це, опанування майбутніми фахівцями навчальної дисципліни «Сучасний медіатекст» сприятиме підвищенню їхньої професійної компетентності.

Ключові слова: журналістика, медіатекст, фахові молодші бакалаври спеціальності

061 Журналістика, професійна підготовка, заклад фахової передвищої освіти.

The peculiarities of teaching the subject "Modern Media Text" to students of 061 speciality (field of study 06 Journalism) in the institution of professional pre-higher education presented in the article are based on the methods of analysis and pedagogical observation.

The objective of the subject "Modern Media Text" is to provide the students with understanding the principles of creating and consuming the media text and develop skill of using them consciously.

The major tasks of the analyzed subject are forming understanding of the students the core and peculiarities of work with the media text, getting students to know the ethic principles of creating media text; deepening knowledge about core principles and key impacts of media text.

It is proved that the subject "Modern Media Text" is a basic educational component of compulsory part of professional education of applicants 061 field of study Journalism, specialty "Journalism" of the institutions of professional pre-higher education.

It is noticed that knowledge gained during the subject "Modern Media Text" is a basis for studying such subjects as "Technology", "Civil Education" (basic preparation courses), "Editing Different Types of Literature" (professional preparation courses) and etc.

The syllabus is focused on the applicants doing an educational professional programme for Professional Junior Bachelor Degree 061 speciality "Journalism" of the professional pre-higher educational institution. The syllabus is aimed at personal and professional development of future specialist journalists.

It is stated that the programme is made according to the requirements of the educational process of the institutions of professional pre-higher education.

Professional education of future specialists of Journalism is considered to have a tendency of constant enlarging the variety of questions of the journalism sphere, especially nowadays. Learning the subject "Modern Media Text" is considered to improve the professional competence of the future specialists.

Key words: journalism, media text, professional junior bachelors of specialty 061 Journalism, professional training, institution of professional pre-tertiary education.

УДК 378.091.313
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/49.2.18>

Пономаренко Н.П.,

докт. філософії,
викладач

Відокремленого структурного підрозділу
«Машинобудівний фаховий коледж
Сумського державного університету»

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. У галузі соціальних комунікацій поняття «медіатекст» та «медійний текст» привертає все більше уваги науковців. Аналіз наукових досліджень дає підстави виокремити декілька напрямків у дослідженні вищевказаних

понять: медіатекст розглядається у розрізі класичних учень про текст; медіатекст – семіотичний продукт масової комунікації; медіатекст – це особливий вид тексту, специфічний для соціальної комунікації і відмінний від інших комунікативних сфер [1].

Зважаючи на широку популярність вивчення поняття «медіатекст» та «медійний текст»,

актуальність розробки робочої навчальної програми дисципліни «Сучасний медіатекст» полягає в необхідності формування у майбутніх фахових молодших бакалаврів спеціальності 061 Журналістика розуміння принципів створення та споживання медійного тексту й розвитку вміння застосовувати їх свідомо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Під час розробки навчальної програми дисципліни «Сучасний медіатекст» для фахових молодших бакалаврів спеціальності 061 Журналістика було взято до уваги Стандарт фахової передвищої освіти України освітньо-професійного рівня фаховий молодший бакалавр галузі знань 06 Журналістика спеціальності 061 Журналістика [4], освітньо-професійну програму та навчальний план зі спеціальності 061 Журналістика, розроблені робочою групою забезпечення спеціальності 061 Журналістика Відокремленого структурного підрозділу «Машинобудівний фаховий коледж Сумського державного університету».

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. З огляду на вищевикладене, невирішеними залишаються питання вивчення поняття «сучасний медіатекст» у ході підготовки студентів спеціальності 061 Журналістика закладу фахової передвищої освіти.

У контексті аналізу останніх досліджень і публікацій та визначеної актуальності проблеми **формулювання цілей статті** вбачаємо в аналізі методики викладання дисципліни «Сучасний медіатекст» для здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня фаховий молодший бакалавр спеціальності 061 Журналістика.

Виклад основного матеріалу. Дисципліна «Сучасний медіатекст» інтегрує мовознавчі та когнітивні, комунікативні, семіотичні підходи вивчення медійного тексту. Теми, запропоновані до вивчення, не є ізольованими одна від одної, адже вивчені раніше поняття розглядатимуться в іншому розрізі. Провідне вміння майбутніх фахових молодших бакалаврів з журналістики – створення різних жанрів текстів – активізується під час вивчення дисципліни «Сучасний медіатекст».

Дисципліна «Сучасний медіатекст» входить до циклу професійної підготовки майбутніх фахових молодших бакалаврів спеціальності 061 Журналістика (обов'язкові навчальні дисципліни за освітньою програмою).

Дисципліну «Сучасний медіатекст» здобувачі освіти спеціальності 061 Журналістика закладу фахової передвищої освіти вивчають протягом четвертого навчального семестру (другий семестр другого курсу).

Вивчення цієї дисципліни базується на попередніх знаннях з дисциплін «Технології» та «Громадянська освіта» (цикл дисциплін базової підготовки).

Головними завданнями розробленого нами навчального курсу «Сучасний медіатекст»

є сприяння розумінню здобувачами освіти спеціальності 061 Журналістика суті та особливостей роботи з медіатекстом; ознайомлення здобувачів освіти з етичними засадами створення медіатексту; поглиблення знань здобувачів освіти про принципи впливу медіатексту на реципієнта.

Зазначений курс має теоретичну та практичну спрямованість. Він сприяє формуванню у здобувачів освіти спеціальності 061 Журналістика закладу фахової передвищої освіти готовності до їхньої майбутньої професійної діяльності, зокрема формує вміння аналізувати медіатекст; створювати медіатекст; працювати з медіатекстом у процесі підготовки його до оприлюднення.

Вивчення дисципліни «Сучасний медіатекст» відповідно до аналізованої програми, дозволить сформувати у здобувачів програмні результати навчання. Співвідношення програмних результатів навчання із загальними та спеціальними компетентностями представлено відповідно до проекту Стандарт фахової передвищої освіти України освітньо-професійного рівня фаховий молодший бакалавр галузі знань 06 Журналістика спеціальності 061 Журналістика.

У результаті вивчення курсу «Сучасний медіатекст» здобувач повинен отримати наступні *загальні компетентності* (ЗК):

ЗК3 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

та спеціальні компетентності (СК):

СК3 Здатність знати суть та структуру інформаційного простору; вміння виявляти закономірності у функціонуванні засобів масової комунікації різних видів.

СК5 Здатність усвідомлювати специфіку інформаційного, аналітичного і художньо-публіцистичного відображення реальної дійсності в журналістських матеріалах різних жанрів.

Програмні результати навчання дозволять здобувачеві освіти:

РН5 Уміти виявляти закономірності у функціонуванні засобів масової комунікації різних видів.

РН6 Застосовувати мовні норми відповідно до стилю мовлення та конкретної мовленнєвої ситуації.

РН17 Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для створення журналістських та рекламних матеріалів, редагування видань, а також для промоції видавничого продукту; шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.

Програма курсу «Сучасний медіатекст» розрахована на 120 годин, у тому числі аудиторних занять – 68, з них лекційних занять – 16 годин, практичних – 16. На самостійну роботу здобувачів відведено 52 години.

Структура навчальної дисципліни включає чотири змістовних модулі. Кінцевою формою контролю за вивченням курсу є залік.

Програма курсу «Сучасний медіатекст» передбачає вісім лекційних занять, у яких розглядаються наступні теми:

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Медіатекст як об'єкт дослідження

Тема 1. Методологічні засади дослідження медіатексту.

Тема 2. Сутність понять текст і дискурс.

Тема 3. Різновиди медіатексту. Специфіка мови засобів масової інформації

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Етичні засади створення медіатексту

Тема 4. Поняття професійної деонтології.

Тема 5. Кодекси професійної етики журналіста.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Специфіка впливу різновидів медіатексту

Тема 6. Медіатекст і медіадискурс у кінопродукції.

Тема 7. Міф у медіатексті.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. Процес створення медіатексту

Тема 8. Пошук і збір інформації.

Тема 9. Опрацювання інформації.

Тема 10. Створення тексту у відповідності до обраного жанру

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ V. Підготовка медіатексту до оприлюднення

Тема 11. Пошук та усунення помилок у медіатексті.

Тема 12. Робота з мовою медіаповідомлення.

Лекційний курс підкріплюється 8 практичними заняттями. Мета практичних занять – поглиблене вивчення теоретичних положень дисципліни «Сучасний медіатекст»; формування вмінь та навичок їхнього практичного застосування у процесі виконання практичних завдань.

Зокрема, студенти під час виконання практичних завдань має бути таких практичних умінь: визначати неінформативні фрагменти медіатексту, варіювати його інформаційну насиченість; розрізняти емоційно забарвлені та емоційно нейтральні фрагменти медіа тексту й варіювати його емоційну насиченість; визначати фактологічну структуру медіатексту й упорядковувати факти; визначати тематичну структуру медіатексту й робити його тематично одноріднішим; визначати та використовувати різні види композиції в медіатексті; критично аналізувати власні й чужі медіатексти, тактовно й аргументовано пропонувати способи їхнього покращення.

Практичні заняття передбачають застосування тренінгових методів, методу кейсів, рольових професійних ігор, що дозволяють обрати найкраще рішення відповідно до завдань дисципліни.

Підготовка до практичних занять передбачає роботу з науковими й методичними матеріалами,

підготовка до дискусії на занятті, робота з різними видами медіатексту. Здобувач освіти робить нотатки за обраним ним способом (записи в зошиті, опорні конспекти, мнемонічні чи ментальні карти, ейдос-конспекти, презентації та ін.).

У ході вивчення дисципліни передбачено проходження здобувачами освіти онлайн-курсу з медіаграмотності «Very Verified» [3]. Мета онлайн-курсу – формування розуміння, як «побудовано» світ інформації та як розпізнавати дезінформацію та пропаганду.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння здобувачем навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Самостійна робота з дисципліни передбачає підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, опанування уміннями та навичками, зважаючи на мету та завдання курсу. Матеріали для самостійного опрацювання лекційного матеріалу та підготовки до практичних занять викладені в основній і додатковій літературі та в Google Classroom [2].

Самостійна робота повинна виконуватись систематично. Завершуючи вивчення лекційного матеріалу, здобувачі одержують контрольні питання та завдання за змістом лекційного матеріалу, відповідь на які передбачає осмислення та більш глибоке засвоєння матеріалу. Самостійна робота проводиться з метою закріплення нових вмінь, оформлюється письмово (есе, проєкт, доповідь).

Самостійна робота з курсу «Сучасний медіатекст» складає 52 години, з яких на підготовку до лекційних занять відводиться 16 годин, на підготовку до практичних занять – 27 годин та на проходження онлайн-курсу з медіаграмотності «Very Verified» – 9 годин.

У ході вивчення курсу «Сучасний медіатекст» передбачено виконання індивідуального завдання, яке полягає у створенні медіатексту певної тематики, визначеного жанру з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення, що регламентує відповідно до проєкту Стандарту РН 11.

Метою виконання індивідуального завдання є не лише поглиблення, узагальнення і закріплення знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни, а й застосування їх під час створення медіатексту.

Тематика та вид медіатексту зумовлюється тематикою курсу. Здобувач освіти спеціальності 061 Журналістика самостійно обирає тему, зважаючи на особливості дисципліни «Сучасний медіатекст». Відповідно до обраної самостійно здобувачем освіти теми, жанру, мети медіатексту студент визначає із форму та формат медіатексту, займається пошуком та перевіркою фактів із обраної теми, продумує композицію. Під час оцінювання до уваги беремо грамотність медіатексту (наявність граматичних, лексичних, стилістичних помилок) та академічну доброчесність. Медіатекст

може бути апробованим шляхом презентації через засоби масової комунікації. На останньому занятті здобувач освіти публічно захищає роботу, обґрунтовуючи тему, мету, завдання, використаний інструментарій; пояснює, як враховано особливості реципієнта та обраного жанру; вибудовує шлях фактчекінгу матеріалу; пояснює процедуру здійсненого фактчекінгу та кореляцію

Курс передбачає виконання двох модульних контрольних робіт та комплексної контрольної роботи. Завдання контрольних робіт передбачає виконання теоретичних та практичних завдань.

Контроль знань з курсу «Сучасний медіатекст» здійснюється за модульною системою. Результати навчальної діяльності студентів оцінюють за чотирьохбальною шкалою.

Висновки. Здійснений аналіз, дозволяє резюмувати наступне: професійна підготовка майбутніх фахових молодших бакалаврів спеціальності 061 Журналістика повинна враховувати тенденцію до постійного розширення спектру вивчення тем сфери соціальних комунікацій в умовах сьогодення. У цьому

контексті можемо стверджувати, що опанування майбутніми фахівцями-журналістами навчальної дисципліни «Сучасний медіатекст» сприятиме підвищенню їхньої професійної компетентності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Казак М. Ю. Медіатекст: суттєві та типологічні властивості. Глобальний медіажурнал. Том 2. Вып. 1. URL: http://www.gmj.sfedu.ru/v2il/v2il_kazak.htm (дата звернення: 28.07.2022).

2. Клас «Сучасний медіатекст» (розробник: Наталія Пономаренко). URL: <https://classroom.google.com/c/MzlwNDc4OTcwNDYz?cjc=yiek73v> (дата звернення: 28.07.2022).

3. Онлайн-курс з медіаграмотності «Very Verified». URL: <https://verified.ed-era.com/ua> (дата звернення: 28.07.2022).

4. Стандарт фахової передвищої освіти України освітньо-професійного рівня фаховий молодший бакалавр галузі знань 06 Журналістика спеціальності 061 Журналістика (проект). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/fahova-peredvisha-osvita/sector-fahovoyi-peredvishoyi-osviti/proyektiv-standartiv> (дата звернення: 28.07.2022).